

213/SO/SOWP/2018/SOKBT

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie

za pośrednictwem

Prokuratora Krajowego

Skarżące:

Stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog Polska
ul. Ursynowska 22/2
02-605 Warszawa

Podmiot zobowiązany:

Prokurator Krajowy
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

SKARGA

na bezczynność w przedmiocie wniosku o udostępnienie informacji publicznej z 29 maja 2018 r.

- I. W imieniu Stowarzyszenia Sieć Obywatelska Watchdog Polska składamy skargę na bezczynność Prokuratora Krajowego (dalej: „Organ”) w przedmiocie rozpoznania wniosku o udostępnienie informacji publicznej z 29 maja 2018 r.
- II. Zarzucamy naruszenie:
 - art. 10 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „EKPC”) poprzez odmowę ujawnienia wnioskowanych informacji, co stanowi naruszenia wolności pozyskiwania informacji i jej rozpowszechniania, a tym samym prowadzenia debaty publicznej o jednym z ważniejszych postępowań w ostatnich latach w Polsce,
 - art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji RP w zakresie jakim wyłączono jawność o osobach, które miały dostęp do akt i informacji z akt postępowania dotyczącego zbadania przebiegu katastrofy smoleńskiej,
 - art. 1 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej (dalej: „UDIP”) w zakresie jakim Organ wskazał, że art. 156 § 5 Kodeksu postępowania karnego stanowi odrębną procedurę wykluczającą stosownie UDIP,
 - art. 5 ust. 3 UDIP poprzez odmowę dostępu do informacji o sprawie w zakresie jakim przepis ten wyklucza możliwość odmowy udzielenia informacji o sprawie dotyczącej władz publicznych i innych podmiotów wykonujących zadania publiczne albo osób pełniących funkcje publiczne w zakresie tych zadań lub funkcji,
 - art. 5 ust. 1 w zw. z art. 16 ust. 1 i 2 UDIP w zakresie jakim w przypadku powołania tajemnicy Organ zobowiązany jest do wydania decyzji odmownej udostępnienia informacji publicznej.
- III. Wnosimy o:
 - zobowiązane do wykonania wniosku z 29 maja 2018 r.,
 - zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

UZASADNIENIE

I.

1. Wnioskiem z 19 maja 2018 r. zwróciliśmy się do Organu o udostępnienie następujących informacji:

1. kto (imię, nazwisko), na podstawie art. 12 § 1 i 2 ustawy Prawo o prokuraturze miał dostęp do akt prowadzonych postępowań w sprawie katastrofy smoleńskiej oraz w postępowaniach dotyczących badania katastrofy smoleńskiej - w odniesieniu do poszczególnych sygnatur ww. spraw,
2. kto (imię, nazwisko), na podstawie art. 12 § 1 i 2 ustawy Prawo o prokuraturze otrzymał informacje i jakie o prowadzonych postępowaniach w sprawie katastrofy smoleńskiej oraz w postępowaniach dotyczących badania katastrofy smoleńskiej - w odniesieniu do poszczególnych sygnatur ww. spraw.

2. Organ pismem z 12 czerwca 2018 r. wskazał, że na gruncie art. 156 § 5 kodeksu postępowania karnego nie ma zastosowania do wniosku UDIP.

3. Oczywistym jest, że w karnej ustawie procesowej znajdują się przepisy dotyczące uzyskiwania dostępu do akt sądowych oraz możliwości uzyskiwania z nich uwierzytelnionych kopii i odpisów (w szczególności taką rolę pełni art. 156 KPK). Mimo to, wprowadzenie takiej regulacji nie uniemożliwia osobom niebędącym stronami postępowania karnego korzystania z uprawnień przewidzianych w UDIP.

4. Stanowisko takie zostało wyrażone w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z 7 grudnia 2017 r., sygn. akt II SAB/Sz 144/17:

Należy zgodzić się z tezą, iż art. 156 K.p.k. stanowi lex specialis w stosunku do przepisów u.d.i.p. w zakresie dostępu do dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania karnego, wyłączając możliwość nieograniczonego dostępu do tych akt. Nie można jednak zgodzić się z zawartym w odpowiedzi na skargę twierdzeniem, iż dostęp ten jest ograniczony tylko do podmiotów wskazanych w § 1 art. 156 K.p.k. Zresztą przepis ten również przewiduje, że za zgodą prezesa sądu akta te mogą być udostępnione również innym osobom. Jeśli w tym trybie mogą być udostępniane akta sprawy, to tym bardziej mogą być udostępniane pojedyncze dokumenty stanowiące informację publiczną w rozumieniu przepisów u.d.i.p. w szczególności konkretne orzeczenia sądu, jeśli oczywiście nie została w odpowiednim trybie wyłączona jawność określonych dokumentów (czy też całego postępowania).

Istnieją bowiem przepisy szczególne ograniczające dostęp do informacji publicznej. Odwołuje się do nich art. 5 u.d.i.p. Należy jednak mieć też na uwadze przepis art. 5 ust. 3 u.d.i.p., który stanowi, iż nie można (z zastrzeżeniem ust. 1, 2 i 2a) ograniczać dostępu do informacji o sprawach rozstrzyganych w postępowaniach przed organami państwa, w szczególności w postępowaniu administracyjnym, karnym lub cywilnym ze względu na ochronę interesu strony, jeżeli postępowanie dotyczy podmiotów wykonujących zadania publiczne albo pełniących funkcje publiczne – w zakresie tych zadań lub funkcji.

Wprawdzie w niniejszej sprawie Prezes Sądu Okręgowego nie odwołuje się do aspektu "ochrony interesu strony", lecz do stanowiska, iż do rzeczonych orzeczeń Sądu ustawa o dostępie do informacji publicznej, ze względu na treść art. 1 ust. 2 u.d.i.p. oraz art. 156 K.p.k., nie ma zastosowania, jednakże - zdaniem tu. Sądu - przepis art. 5 ust. 3 u.d.i.p. należy w szczególności w tej sprawie mieć na uwadze, zwłaszcza, że wniosek Stowarzyszenia miał związek z tym, iż tzw. "sprawa policka"

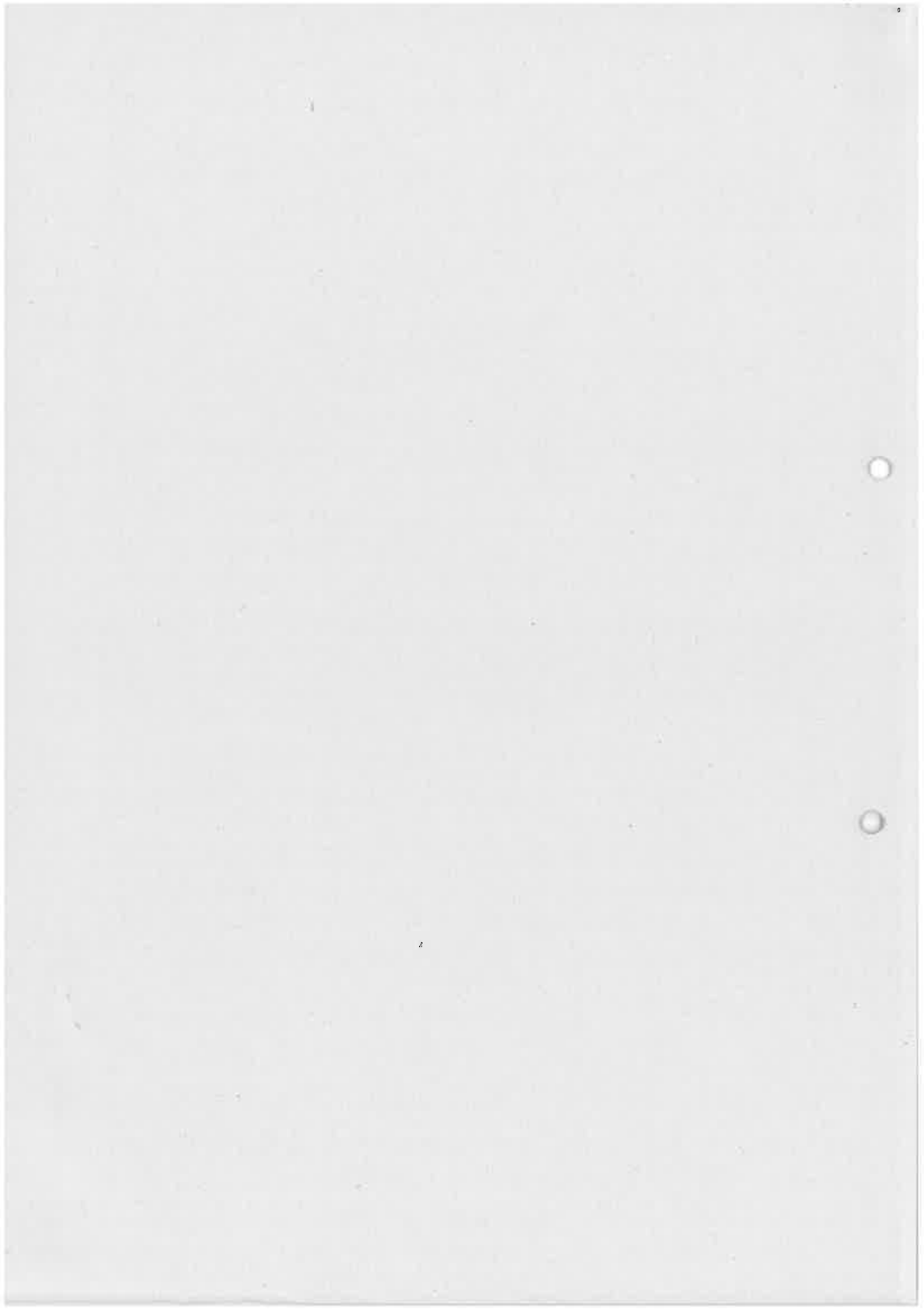

budziła szerokie zainteresowanie opinii publicznej, m.in. wskutek podania do wiadomości publicznej informacji o wszczęciu postępowania prokuratorskiego wobec orzekających w sprawie sędziów. W zaistniałej w ostatnim czasie sytuacji, tj. publicznego podważania uczciwości i rzetelności sądów i sędziów transparentność funkcjonowania organu państwa, jakim jest sąd, jest szczególnie ważna i istotna.

W ocenie składu orzekającego w niniejszej sprawie, przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej i art. 156 K.p.k. nie pozostają z sobą w kolizji, a przeciwnie, każdy z tych aktów prawnych reguluje właściwy dla swojego przedmiotu regulacji tryb dostępu do informacji. Oczywiście informacja, o którą Skarżący zwrócił się do Prezesa Sądu Okręgowego w punkcie pierwszym (wydanie skanu wydanego przez Sąd postanowienia) nie może naruszać przepisów ograniczających dostęp do informacji, o których mówi art. 5 ust. 1 u.d.i.p. Przepis ten stanowi, iż prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych oraz o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych. Dotyczy to w szczególności tajemnicy śledztwa (postępowania) i wszelkich aspektów zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Dlatego – w ocenie Sądu – Prezes Sądu Okręgowego winien był udostępnić (jeżeli był w posiadaniu) skan przedmiotowego postanowienia (postanowień), o którym mowa we wniosku, z wyłączeniem informacji mogących zagrozić prawidłowemu tokowi postępowania. Samo rozstrzygnięcie jednak, jak i skład orzekający sądu, z mocy art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a) tiret trzecie – stanowi informację publiczną, która powinna być udostępniona. Gdyby wnioskodawca domagał się jednak pełnych skanów orzeczeń, zawierających informacje chronione, obowiązkiem organu byłoby wydanie stosownej decyzji odmawiającej udzielenia informacji w tym zakresie (art. 16 w zw. z art. 14 ust. 2 u.d.i.p.). Należy dodać, iż gdyby racjonalny ustawodawca rzeczywiście przez art. 1 ust. 2 u.d.i.p. chciał całkowicie wyłączyć dostęp do wszelkich dokumentów znajdujących się w aktach określonych postępowań jurysdykcyjnych (w tym postępowań karnych), swą wolę w tym zakresie wyraziłby w sposób normatywnie bardziej jednoznaczny, w szczególności nie nadawałby wszystkim orzeczeniom sądowym waloru informacji publicznej.

II.

4. *Złożony przez Stowarzyszenie wniosek dotyczy kwestii fundamentalnych dla Polski i trudno przyjąć, że tak podstawowe informacje o dostępie do informacji o toczącym się postępowaniu nie mogą być poddane debacie publicznej.*
5. *W wyroku Társaság a Szabadságjogokért przeciwko Węgrom (skarga nr 37374/05) Europejski Trybunał Praw Człowieka (Trybunał) wskazał m. in.: *prawodawstwo nie może pozwolić na samowolne ograniczenia, gdyż mogą one stać się formą pośredniej cenzury (§ 27)*. Wskazał, że gromadzenie informacji jest koniecznym działaniem do przygotowywania publicznej debaty.*
6. *W innym wyroku z dnia 25 czerwca 2013 r. ze skargi Młodzieżowej Inicjatywy na Rzecz Praw Człowieka przeciwko Serbii (skarga nr 48135/06) Trybunał w stwierdził naruszenie art. 10 EKPC. Znaczenie omawianego wyroku sprowadza się do konstatacji, że naruszenie art. 10 EKPC może nastąpić nie tylko przez przepisy prawa krajowego, które naruszają w nieuzasadniony sposób i w nadmiernym zakresie prawo do informacji publicznej, wywodzone z art. 10 EKPC, ale także może polegać na działaniach faktycznych, zmierzających do arbitralnego nieudostępniania informacji publicznych. Istotnym elementem tego orzeczenia jest wspólna i zbieżna opinia wydana przez sędziów SAJÓ I VUČINIĆ. Sędziowie zaznaczyli na wstępie, że *wydane orzeczenie jest szczególnie ważne dla tych krajów, gdzie nawet w dzisiejszych czasach utrwalone zwyczaje utrudniają dostęp do danych, które w czasach totalitaryzmu były wykorzystywane dla celów opresyjnych przez tajne**

szużby. Sędziowie podkreślili w dalszej części potrzebę interpretowania art. 10 EKPC zgodnie z międzynarodowymi rozwiązaniami dotyczącymi swobody informacji. Odnosząc się do wymagań demokracji w państwie informacyjnym sędziowie podkreślili, że w we współczesnych czasach, w dobie powszechnej dostępności Internetu zaciera się granica pomiędzy prasą a obywatelami, zaś demokracja wymaga transparentności, do której prawo mają wszyscy obywatele.

7. Natomiast w wyroku z dnia 28 listopada 2013 r.: *Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes (OVESSG) przeciwko Austrii* (skarga nr 39534/07) Trybunał odniósł się do postanowień w swoim prawie precedensowym dotyczącym art. 10 i dostępu do informacji. Trybunał przypomniał, że w jego opinii prawa do otrzymywania informacji nie można interpretować jako narzucenia państwu obowiązku zbierania i upowszechniania informacji z własnej inicjatywy. Jednakże Trybunał podkreślił, że ostatnio skłania się ku szerszej interpretacji pojęcia swobody otrzymywania informacji i tym samym ku uznaniu prawa dostępu do informacji.
8. Natomiast ETPC w wyroku z 8 listopada 2016 r. (skarga nr 18030/11) zauważył:

Trybunał uznał, że skarżąca w obecnej sprawie chciała wykonywać prawo do przekazywania informacji w sprawie o znaczeniu publicznym i ubiegała się o dostęp do informacji w tym celu, a informacja ta była konieczna do wykonywania jej prawa do wolności wyrażania opinii. Informacja w sprawie wyznaczania obrońców z urzędu nieuchronnie miała istotne znaczenie w interesie publicznym. Nie było powodów, by wątpić, że przedmiotowe badanie obejmowało informacje, które skarżąca zobowiązała się przekazywać opinii publicznej, a opinia publiczna miała prawo je otrzymać, Trybunał zaś uznał, że dla wypełnienia przez skarżącą tego zadania konieczne było uzyskanie dostępu do żądanej informacji. Wreszcie, informacja była gotowa i dostępna.

(...)

Trybunał uznał, że skarżąca zamierzała wnieść wkład do debaty na temat sprawy o znaczeniu publicznym, a odmowa uwzględnienia jej wniosku faktycznie utrudniła wniesienie jej wkładu do debaty publicznej o sprawie o znaczeniu ogólnym.

9. Potwierdzenie, iż prawo do informacji publicznej jest częścią prawa wyrażonego w art. 10 ust. 1 EKPC wymaga również na sądach administracyjnych dostrzeżenie tej perspektywy w sprawach dotyczących prawa do informacji (publicznej).

II.

10. Jednocześnie wskazujemy, iż art. 5 ust. 3 UDIP przewiduje dostępność (zakaz ograniczeń) właśnie w sprawie, co do której Stowarzyszenie złożyło wnioski o udostępnienie informacji publicznej.

III.

11. Stowarzyszenie podnosi również, że żadne wyłączenie jawności nie ma charakteru bezwzględny.
12. Na wzajemnie stosowanie przesłanek ograniczających prawo do informacji (art. 61 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) zwrócił uwagę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 15 października 2015 r., K 28/06, w którym zauważył:

Wzajemny stosunek obu wskazanych norm konstytucyjnych nie rysuje się jednoznacznie. Możliwy jest teoretycznie pogląd, że art. 61 ust. 3 stanowi regulację szczególną (lex specialis) w stosunku do

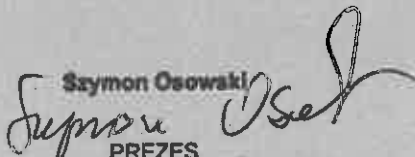
ogólnej zasady wyrażonej w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Oznaczałoby to nie tylko zawężenie samych przesłanek ingerencji (warto zauważyć, że art. 61 ust. 3 nie wskazuje na moralność publiczną, ochronę środowiska oraz zdrowie publiczne jako na wartości uzasadniające ingerencję ustawodawczą), ale wywoływałoby konsekwencje znacznie dalej idące. Odnosiłyby się one bowiem do samego mechanizmu proporcjonalności i jego konstrukcji, która opiera się na założeniu ważenia pozostających w konflikcie dóbr, wyraźnego określenia granic niezbędności wkroczenia w sferę gwarantowanego prawa oraz zakresu zakazu takiego wkroczenia. Art. 31 ust. 3 Konstytucji wymaga uzasadnienia ingerencji zawsze wtedy, kiedy jest to konieczne w demokratycznym państwie, a ponadto bezwzględnie zakazuje wkraczania w istotą gwarantowanego prawa. Trybunał Konstytucyjny przychylił się do stanowiska, prezentowanego już wcześniej w orzecznictwie, że nawet jeśli norma szczegółowa Konstytucji wyznacza samodzielnie przesłanki ingerencji w sferze prawa, tak jak to czyni art. 61 ust. 3 w odniesieniu do prawa do informacji o działalności instytucji publicznych, nie może to oznaczać eliminacji pozostałych elementów mechanizmu proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przepisy te mają w stosunku do siebie charakter komplementarny (zob. sygn. K 17/05).

13. Działanie organu należy uznać za celowe i nieuzasadnione ograniczenia prawa do wiedzy o działaniach państwa w sprawie mającej ogromne znaczenia dla opinii publicznej.

Wobec powyższego wnosimy jak w petitum skargi.

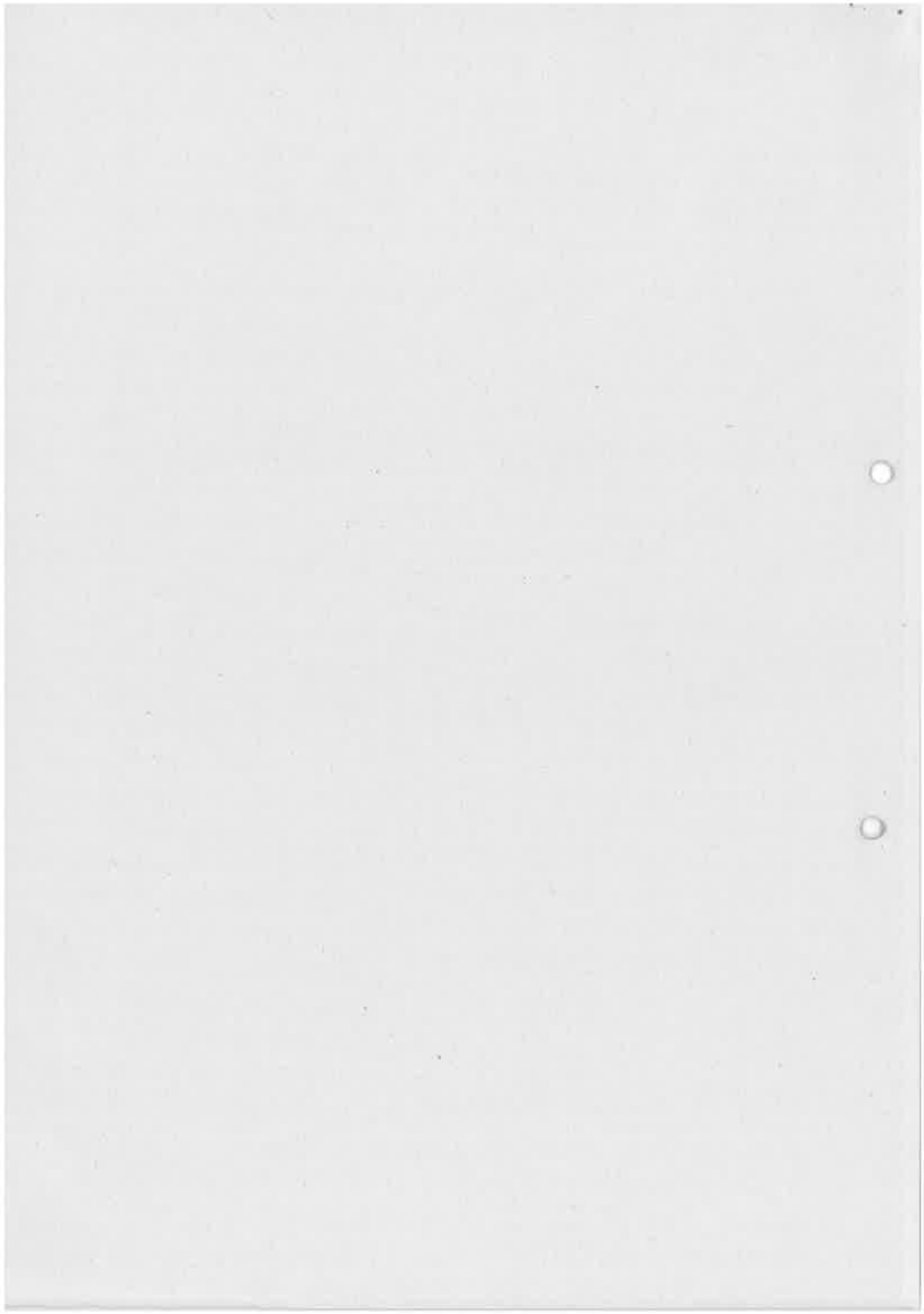
Katarzyna Batko-Tolić

CZŁONKINI ZARZĄDU
SIĘCI OBYWATELSKIEJ - WATCHDOG POLSKA

Szymon Osowski

PREZES
SIĘCI OBYWATELSKIEJ - WATCHDOG POLSKA

Załączniki:

- odpis skargi,
- wydruk z KRS,
- wydruk statutu.

POTWIERDZ

(00)359007734341435222

przesyłki poleconej nr

NADAWCA:

Sieć obywatelska - Watchdog Polska

ul. Ursynowska 22/2, 02-605 Warszawa

NIP: 520-284-20-72; REGON: 015690020

Tel. +48 22 844 73 55, fax: 22 207 24 09

kod pocztowy

mięscowość

ADRESAT:

Prokurator Krajowy

al. Ujazdowskie 11

02-950
kod pocztowy

Warszawa
mięscowość

Potwierdzenie doręczenia albo zwrotu

SMS/E-MAIL

Potwierdzenie odbioru

Priorytetowa

A

B

Gabaryt

Masa kg *370* g

Opłata *5,20 zł* gr

Na stronie <http://emonitoring.poczta-polska.pl> można sprawdzić status nadanej przesyłki rejestrowanej.

PP S.A. nr 11

Wydział Poligrafii PI Wrocław 2018

